

אם יונת

לפי קר

ב) שלח לך אנשים. לפי שאמרו ישראל (דברים א.כב) נשלחה לפנינו אנשים ויחפרו לנו את הארץ. לנו היינו להנאתינו ולטובתינו, ואמר הקב"ה למשה שלח לך, ולא להם כי לך דווקא יהיה השליחות להנאה ולטובה אבל להם לא יהיה לטובתם כי ע"י שליחות זה נגזרה עליהם מיתה ולמשה גרם שיהיה חי עוד מ' שנה, כי כבר נגזר על משה שלא יראה את העשוי למלכי ז' אומות וע"י חטא המרגלים נשתהו מ' שנה.

ד"א שלח לך אנשים. דווקא אתה תחזה ברוה"ק אם האנשים כשרים לזה השליחות כי רוב העולם טועים באנשים חניפים המראים את עצמם כשרים ולובשין אדרת שער למען כחש, ע"כ אמר לך אנשים דווקא אותן שהם בעיניך אנשים חשובים ולא אותן שהם אנשים בעיני זולתך כי יכול להיות שאין תוכם ככרם. ד"א לך אנשים לך נראה כי המה אנשים חשובים כי עיני בשר לך לראות בנגלה לבד באשר הוא שם כי באותה שעה כשרים היו, אבל בעיני אינן אנשים כשרים כי אני רואה שתי ראיות בהוה ובעתיד כי עתידין להיות בעצה רעה.

ורז"ל אמרו (במ"ד טו.ג.) שסמיכות המרגלים למרים, לפי שמרים לקתה על עסקי דבה ורשעים הללו ראו ולא לקחו מוסר, ור"ל שמיד אחר מעשה מרים נשתלחו המרגלים כי אמר ה' פן ינחם כל אחד מהם ויקח מוסר בראותו מה שקרה למרים, ומטעם זה פרט כאן אנשים לפי שנאמר (במדבר יב.א.) ותדבר מרים ואהרן במשה. והיה לו לומר וידברו כי ותדבר חוזר אל מרים, ועוד שלא מצינו עונש לאהרן, אלא שהגיד לך הכתוב שלה"ר מצוי בנשים יותר מבאנשים כי עשרה קבין שיחה ירדו לעולם ט' נטלו נשים כו', (קידושין מט.) ולפי שסתם נשים פטפטניות דברניות ע"כ תלה הדבור במרים כי היא התחילה בקלקלה זו ואהרן היה טפל לה, לכך אמר שלח לך אנשים שאין להם דרך נשים ולא יהיו כמרים שספרה לה"ר אלא אנשים ממש שאין מדרכן לספר לה"ר.

ד"א לכך פרט אנשים, לפי שארז"ל (ילקוט ש פנחס תשעג.כז) האנשים היו שונאים את הארץ ואמרו נתנה ראש ונשובה מצרימה (במדבר יד.ד.) והנשים היו מחבבות הארץ ואמרו תנה לנו אחזה (שם כו.ד.) וע"כ אמר הקב"ה לפי דעתי שאני רואה בעתיד היה יותר טוב לשלוח נשים המחבבות את הארץ כי לא יספרו בגנותה, אבל לך לדעתך שאתה סבור שכשרים המה ואתה סבור שהארץ חביבה עליהם תשלח אנשים וזהו שלח לך לדעתך אנשים, אבל לדעתי היה יותר טוב לשלוח נשים כאמור.

2) Rabbi Froud

"Sometimes," Rav Motel writes, "Educating' requires 'not Educating'". Sometimes a parent or teacher must NOT react. Even though the situation really demands that something be said - sometimes it is counter-productive to react.

This idea is really from the Talmud: "Just as it is a Mitzvah to say something (rebuke) which will be heard and accepted, so too it is a Mitzvah to not say something which will not be heard and accepted" [Yevamos 65b].

Rav Motel explained that this principle is illustrated in Parshas Shlach. The pasuk [verse] says, "Shlach LECHA" - send out FOR YOURSELF [Bamidbar 13:2]. Rashi explains that Moshe was instructed to send out the spies "for your own sake". In effect G-d was telling Moshe, "I know that no good will come of this. Spies are not necessary; they will ruin things; they really should never be sent out... But if you want to send - then you go ahead and send them to satisfy your needs."

Rav Motel asks, if it was so clear that this was not the way to proceed and that the mission had all the markings of a disaster, then why didn't G-d say straight out "Do not send the Spies!?" Forget the people's clamoring and yelling that they DO want spies; if it was clear to G-d that it was a bad idea then He should have forbid them from sending out spies! He could have told the people, "Sorry. I am G-d. I know better!"

1)

(3) pe
The answer, says Rav Motel, is that the people were not on the spiritual level where they were ready to hear that. It would not have helped. Moshe could have given the people that message from G-d but they were not spiritually sophisticated enough to appreciate the message. They would have countered, "What do you mean that we are not sending spies? Everyone knows that the way to conquer a country is by sending spies and gathering intelligence!"

Under such circumstances, there was no other choice but to let them have their way. Objections would fall on deaf ears.

Anyone who has a child who is older than a toddler and certainly anyone who has adolescents or older children will understand this concept. Often, we as parents know what is good and what is

right, but we know that our children will not listen to us. Sometimes, as difficult as this is for a parent, we must simply keep quiet. We can hint or suggest or perhaps provide incentives. But in the final analysis, our children have to make the decision themselves. It sometimes just does not help to say anything.

This was the situation with the Spies. The 'right' thing to do would have been to tell the Children of Israel 'No Spies!' But that approach would not have worked.

The incident that Rav Motel related occurred at the Telshe Yeshiva in Cleveland [presumably sometime in the 1950s]. The incident, which was an applied example of the above lesson, was as follows:

"I was asked by the students of the Yeshiva to permit them to daven Ma'ariv [conduct evening prayers] early. They requested that the established schedule of the Yeshiva be changed for the evening. Why did they wish to change the Yeshiva's prayer schedule? So that they could listen on the radio to the Championship Prize Fight in New York to hear who wins."

Imagine if students came to the Rosh Yeshiva [Dean] today to ask that the Yeshiva prayer times be changed because of the NBA Playoffs!!

Rav Motel explained: "I knew full well that it was inappropriate to change the time of Ma'ariv and the Yeshiva's schedule for a Heavyweight Prize Fight between people who are trained to hurt and injure one another."

But what did this great product of Lithuanian Yeshivas -- this product of Telshe in Europe -- decide to do? What did Rav Motel respond to the request to daven Ma'ariv early so they could listen to the fight on the radio?

"I could not stop them and prohibit them from doing this. I knew that this was not the time to say no. Famous and respected people come from all over the country to be present at a Heavyweight Championship Fight, to get ringside seats. A thousand people come from all parts of the country! This prizefight was viewed by the masses as an event of major

(2)

proportions! It is difficult to forbid it. I could not say no because they would not know where I was coming from and they would not understand my reasoning."

The majority of students in the Telshe yeshiva in the 1940s and 1950s came from public schools. They came to Telshe from small isolated communities. High level Torah study was just beginning to take root in America. They had not achieved the spiritual level

whereby they could understand the idea that watching two people hitting each other in a boxing ring is a foolish pastime. To get up in the Yeshiva and castigate such activity as stupidity and nonsense would fall on deaf ears.

Rav Motel could not consider what his teachers in Europe would think about changing the time of Ma'ariv to accommodate such an event, because he knew that HIS students were not at the level of his teacher's students. His students at that time were not ready to fully appreciate priorities based on Torah values.

That is Chinuch: Knowing when to say and when not to say -- knowing one's children and one's students and knowing the time and the mentality prevalent in the era in which one is teaching.
That is Chinuch!

In the great Yeshiva of Telshe, 'Chinuch' in that situation was to schedule Ma'ariv early so that the students could listen to a prizefight on the radio.

I would not have believed this story if I had not seen it written by Rav Motel himself. This is a great tribute to the pedagogic wisdom of Rav Motel Katz, zt"l. It is a tremendous insight into the meaning of being an educator or a father or a Rebbi or a Rosh Yeshiva. Sometimes it is necessary to say "Yes". But sometimes it is just necessary to not say anything at all!

י"ג, י"א. למטה יוסף למטה מנשה גד
בן סוסי.

והנה הקשה לי א' מדוע הזכיר את יוסף גבי מנשה ולא באפרים⁸. והנראה לי, דבאמת מצינו בפרשת ויחי [מ"ח פ"ה] כשאמר יעקב שני בניך הנולדים לך גוי' עד באי אליך מצרימה לי הם וגוי', והוסיף ומולדתך אשר הולדת אחריהם לך יהיו על שם אחיהם יקראו בנחלתם ועיי"ש, והנה הבנים שהוליד יוסף אחריהם לא היה להם זכות של שבט יוסף אלא היה יוסף יכול למוסרם לאיזה שבט מבניו שירצה, וכיון שהיה מנשה הבכור צירפן לבני מנשה, ונמצא שבשבט מנשה נמצאו גם בני יוסף, ולפיכך קראן הכתוב למטה יוסף למטה מנשה. ולכן להלן בפרשת מסעי [ל"ו פ"א] כתוב: ויקרבו ראשי האבות גוי' ממשפחת בני יוסף וגוי', מפני שהיו כיניהם משפחות גם מבני יוסף, וכן להלן שם [פסוק ה']: כן מטה בני יוסף דברים, ועיי"ש.

יג, יא למטה יוסף למטה מנשה וכו'. פירוש¹, שהיה גלוי ברוח הקודש למשה, שמטה מנשה חציו יהא בעבר הירדן וחציו בארץ. ולכן שלח איש מחצי השבט, שבחלקם בארץ ומחבבים ארץ ישראל², וזה מידת יוסף שחיבב ארץ ישראל, וכמו שאמרו במדרש שלא כפר בארצו ואמר "גונבתי מארץ העברים"³, "והעליתם את עצמותי מזה" וכו' (בראשית כ, כה). וכל זה לא הועיל!⁴

תכנה (5)

מ"ח פ"ה (6)

(3)

את כל הגדולות. רק כי האלקים, אשר הוא חי תמיד, ולא משה שכבר מת. וה' חי לעולמי עד, ויכול להוריש מפניכם וכו'. ולכן, עד יהושע לא היה מי שקראו "אל חי".

והנה הדיבור אשר נאמר שלא על ידי שליחות נביא לישראל, יכלה להשתנות. אבל כיון שהמה טעו בזה שמשה הוא העיקר, ואם יבא דור נולד וישכחו את אשר משה היה ילוד אשה והוליד בנים, ידמו באמת כי הוא בעצמו אלקי ויטעו בו כי הוא המסבב מערכות ומשדדם. לכן הוחלט בנבואה כי "משה מת", כדי להוציא מלבבם הטעויות. לכן אמר בפרשת דברים (א) לד' "ויקצוף (וישבע לאמור)". (פסוק לו) "גם בי התאנף ה' בגללכם לאמור, גם אתה לא תבוא שם" — שאין יכול לבא כמו שביארתי. ולכן לא היה יהושע יכול לדבר זה, מפני שהיו אומרים שלכבוד עצמו הוא דורש, שהוא יכניסם לארץ ויבטחו עליו.

יג, ל ויהם כלב את העם אל משה ויאמר עלה נעלה. הענין דהמה היו מתפחדים, מפני ששמעו "מאלדד ומידד מתנבאים" (לעיל יא, כח) — משה מת ויהושע מכניס לארץ, (סנהדרין יז, א). וראו כי משה לא מיחה בהם ולא גזר עליהם. ואם כן, להיכנס בארץ מבצר ולהילחם עם עמלק (פסוק כט), אשר כבר נכשלו בו (פרשת בשלח), ועם ענקים (פסוק לג), בלא משה — הלא יפלו כולם לפי חרב! ולכן השתיק כלב את העם, במה שיחסו את כל המופתים אל משה. כי אדרבא! גדולתו תלוי בכס! שכל זמן שהיו נזופים במדבר לא נתיחד הדיבור למשה (מכילתא בא פרק ח). ולכן אמר: "עלה נעלה" — בעצמנו, בלא משה, כי אין משה סיבה אצל השם להנהיגה הנסית, רק האומת הישראלית בעצמה היא ראויה להשגחה האלקית הפרטית. וזה: "כי יכול נוכל לה". והוא שאמר "ויהם כלב את העם" במה שמיחסים הכל "אל משה". זה לא תדברו ולא יעלה על לבכם שרק במשה תלוי הנצחון והנסים, לא כן! רק "עלה נעלה"! וזה שאמר יהושע (פרק ג) (פסוק י): "ויאמר יהושע בזאת תדעון כי אל חי בקרבכם והוריש יוריש" וכו'. פירוש, שלא תדמו כי משה היה בקרבכם והוא עשה

7
על
אברהם

ותשא כל העדה ויתנו את קולם (י"ד א)

במדרש: זשה"כ ותרגנו באהליכם — מהו ותרגנו, תרתם גנות הארץ, שקראה ארץ טובה. וראוי לבאר: מה ראו ישראל לגנות את מה שהקב"ה משבח ואיך מלאו לבם על כך — הלא כלם אנשים דור דעה, דור ישרים יבורך.

ואפשר לבאר: מה שהמרגלים אמרו כי היא ארץ אוכלת יושביה לא אמרו שקר כי ארץ ישראל לפני שבאו בני ישראל שם היתה באמת ארץ אוכלת יושביה. ומה שהקב"ה אמר כי היא ארץ טובה — אין טוב אלא תורה. זה דומה כמו שאחד נכנס לבית שהיה סגור ומסוגר ולא היה מקום שיכנס על ידו אויר צח. התחיל לצעוק: איך אפשר לגור בדירה כזו? אמר לו השני: שוטה, הלא אתה רואה שהבית הוא גדול וגבוה וטוב מאד לגור בו — ומה שעכשיו האויר לא טוב בו, מפני שהוא היה סגור עד עתה. נפתח הדלתות והחלונות ונחליף את האויר — ותראה שטוב לגור כאן? כך עם ארץ ישראל. בלי התורה אין אויר — לכן היא אוכלת יושביה. אבל כשבני ישראל יכנסו שמה עם התורה יתחלף האויר, כי האויר של ארץ ישראל היא התורה, האויר הטבעי שלה היא התורה, ובלי התורה אי אפשר לחיות בארץ ישראל, בלי אויר של תורה היא ארץ אוכלת יושביה. לכן, כשעם ישראל שומר את התורה, אעפ"י שיש אחרים שלא שומרים את התורה, ככל זאת יכולים לחיות בזכות אלו ששומרים את התורה מפני שכבר יש אויר התורה.

לכן כשבני ישראל חטאו בארץ ישראל הגלה אותם הקב"ה מארץ ישראל. זה היה חסר מהקב"ה, כי בחו"ל יש אויר טבעי ואפשר לחיות בלי התורה, רק הקב"ה מעניש אם עוברים על התורה בחו"ל. אם זה רק בגור עונש יודעים שהקב"ה

מאריך אף והוא רחום וחנון, אבל בארץ ישראל אם לא שומרים את התורה זהו לא בגדר עונש, שהקב"ה מעניש על החטאים, אלא פשוט חסר אויר. ואי אפשר לחיות בלי אויר, כי האויר הטבעי של ארץ ישראל היא התורה הקדושה.

8
כך
7014

מרגלים, נסכים והלה — שלש פרשיות אלו באו רצופות, זו אחר זו. משמע, שנסכים והלה באו כתגובה ותיקון לחטא המרגלים. הנסכים באים ממעלה למטה והלה מטה למעלה. הנסכים מנסכים אל השיתין, והם חלל שתחת המזבח כנגד מקום הנסכים, והשיתין היו מחוללים ויורדים עד התהום. ובהלה כתוב: „והיה באכלכם מלחם הארץ תרימו תרומה לד'; ראשית עריסותיכם חלה תרימו תרומה“.

להרים, ולהגביה למעלה. תכלית הכוונה של ביאת הארץ היא לקדש את הארץ ואת הארציות. לא זו המטרה להיות כמדבר, ארץ לא נושבת, ולהתפרנס מלחם מן השמים, המן. אמנם דור דעה היו בני המדבר, ואמנם המן היה לחם קדוש וטהור מן השמים, אבל בשביל כך אין הקב"ה צריך לבני אדם. יש לו בשמים מלאכים ושופים למדי. הכוונה היא ש„השמים שמים לד' והארץ נתן לבני אדם“⁹, ובני האדם יחיו חיים ארציים, אלא שיקדשו את הארציות עצמה. וזה יתכן בשני אופנים: ממעלה למטה, להמשיך את הקדושה אף למטה-מטה, לתוך התהום, בחינת „גם כי אלך בגיא צלמות לא אירא רע, כי אתה עמדי“¹⁰, וממטה למעלה, להרים ולהגביה את כל הדברים החמריים למעלה. והנסכים והחלה מסמלים את שני האופנים.

9
ספר
קרינדי

ולפיכך המרגלים, שלא רצו לעלות לארץ, ורצו להישאר כמדבר ולהיות בבחינת „דור דעה“, שכל עסקם במדרגות עליונות („כולם אנשים ראשי בני ישראל“¹¹), וכל פרנסתם בלחם מן השמים, היתה התשובה על חטאם פרשת נסכים ופרשת חלה. מהצד האחד יש להוריד את הקדושה אל השיתין המחוללין עד עמקי התהום, ומהצד השני אף „באכלכם מלחם הארץ“ — ולא דוקא לחם מן השמים — „תרימו תרומה“ למעלה.

10
בא"י
ספר

ג. ויצו את העם לאמר כראותכם את ארון ברית ה' אלקיכם והכהנים הלויים נשאים אתו ואתם תסעו ממקומכם והלכתם אחריו.

והלכתם אחריו. כל זמן שהיו ישראל במדבר, חיייהם היה בעיקר רוחני, לחם מן השמים, מים מן הבאר, בגדים: „שמלתך לא בלתה מעליך“¹², כשהתחיל להכנס לארץ-ישראל ולהתחיל בעבודה טבעית, זריעה קצירה וכו' צוה אותם השי"ת: „כראותכם את ארון ברית ה' וגו' והלכתם אחריו“ הארון, אף שהוא בנוי כולו מיסודות חומריים, בכל זאת: הארון נושא את נושאייו¹³, מקום הארון אינו מן המדה¹⁴, היינו, התחברות הטבע עם למעלה מן הטבע, וזה שאמר להם יהושע: „והלכתם אחריו“, כן תהיה הנהגתכם בארץ.

לקוטי שיחות, שלח

11
מלת
קין

ויהיו בני ישראל במדבר וימצאו איש מקושש עצים ביום השבת. ועיין בהתורה והמצוה להגאון מלבי"ם זצ"ל שכתב, לשון זה סתום דפשיטא שהיו במדבר כל ארבעים שנה יעו"ש באריכות, ואמר אדמו"ר זצ"ל דזאת הקושיא הקשו להגאון הגדול בעל שאגת ארי" זצ"ל ותיקן בפשוטו עפ"י מאמר חז"ל בשבת צ"ן אמר רב יאודה אמר שמואל מקושש מעביר ארבע אמות בר"ה הוי, ואיתא בשבת ר' ולחשוב נמי מדבר דהא תניא איוו היא ר"ה סרטיא וכו' והמדבר אמר אביי לא קשיא כאן בזמן שישראל שרויין במדבר כאן בזמן הזה, וברש"י שם בזמן שהיו ישראל במדבר חשיבא ר"ה, בזמן הזה אינו מקום הילוך לרבים דהולכי מדברות לא שכיחי עכ"ל, א"כ מבוארין דברי הכתוב, דלכך נתחייב המקושש משום דהי מעביר ד' אמות בר"ה, ואי תקשה

ותבואות וכל מיני פירות, וכשהלכו ישראל ממקום שהוא נתייבש הכל והי' כלא הי', אך הי' לכבוד ישראל בזמן חנייתם, וא"כ באופן הזה כבר מצא המקושש מה לתלוש או לעמר, אכן יש להקשות על זה דא"כ למה באמת נתחייב הלא קיי"ל (בשבת עג): אין עימור אלא בגדולי קרקע וכן תולש ג"כ, ואיך יקרא זה גדולי קרקע והלא כל הגידולים האלה לא היו כ"א בדרך נס, ולפי שעה בעת חניית ישראל, ואח"כ לא נשאר מהם זכר והוי כעין דאמרינן ענבים העומדות לבצור כבצורות דמיא, ואיך נתחייב משום תולש או מעמר, אך לפי המבואר במס' (עירובין נ"ה לענין יושבי צריפין דאמר רב הונא יושבי צריפין אין מודדין להם אלא מפתח בתיהן וכו'). אמר לי רבא דיגלי מדבר קאמרת כיון דכתיב בהו (שם ט) על פי ה' יחנו ועל פי ה' יסעו כמאן דקביע להו דמי עכ"ל

לך הא המדבר לא הוי מקום הילוך לרבים וע"ז אמר ויהיו בני ישראל במדבר ר"ל בזמן ההוא היו בני ישראל שרויין במדבר, וע"כ הוי לי' דין רשות הרבים, וע"כ נתחייב המקושש משום מעביר ד' אמות בר"ה ע"כ דברי השאג"א ודפח"ה. אכן אמר אדמו"ר זצ"ל דהקשו לו התייבש למ"ד הנ"ל דמעביר ד' אמות בר"ה הוי, אך לאינד מ"ד בשבת צ"ו במתניתא תנא תולש הוה, רב אחא ברבי יעקב אמר מעמר הוה יעו"ש, איך יתצו מאמר הכתוב ויהיו בני ישראל במדבר, דהלא לענין המלאכות האלו אין נפקא מינה אם היו במדבר אם לאו, ותיקן אדמו"ר ז"ל הכי, דלכאורה תמוה דמנין הי' לו לתלוש, או לעמר, הלא המדבר הוא איננו מקום זרע ואינו מצמיח (וכמבואר במדבר כ' ה') אכן איתא במדרשים (מדרש תנחומא פ' קדושים) שכשהיו ישראל במדבר, עשה הקב"ה להם נסים גדולים ובמקום חנייתו הענו הרווה את הארץ הולידה והצמיחה מיני אילנות

How are *tekhelet* and *tzitzit* related to the exodus? When the Israelites resided in Egypt, they wore an insignia which designated their vassal status. The Talmud called it *kavla d'avda*, which Rashi explains is "a seal worn by a slave on his garment to identify him as a slave" (Shab. 57b).¹² Upon achieving their freedom on the night of the exodus, they defiantly removed these seals. In exchange, they were to wear a new seal, *tzitzit* with *tekhelet*, indicating that henceforth they were to serve God, their new Master. "For unto Me the children of Israel are slaves; they are My slaves [they are to serve Me], whom I brought forth from the land of Egypt. I am the Lord your God" (Lev. 25:55).¹³ Our Sages added: "unto Me they are slaves," no longer are they slaves to their fellow man" (B. Kam. 116b).

(12)
 Reflectory
 of the
 Rav
 Vol 2

הגמרא וע"ש ברש"י, וא"כ נראה מזה דאף דיושבי צריפין אינו קבע ואין חשובין עיר להיות כד' אמות, בכ"ז בעת שהיו ישראל במדבר כיון דכתיב עפ"י ה' יחנו חשובה היא חנייתן להיות נידונת קבע, וא"כ ה"ג מה שגדלו שם התבואות והפירות אף שהיו לפי שעה בעת חנייתן ועפ"י דרך נס, גמי נידונת קבע ונקראת גידולי קרקע, וע"כ נתחייב על זה המקושש משום תולש או מעמר ומסתמא היו גדלים שמה צמחים ותבואות, ואף שהי' דרך נס, מ"מ נתחייב משום דכי הווי ישראל במדבר כתיבי בהו עפ"י ה' יחנו וכמאן דקביעי להו דמי, וגם אלו הגידולים הוי כמאן דקביעי וק"ל.

לכנלא דעבדא רגו, ואמר ורליחס אחוה חכרתם את כל מלות כ"ד (רגו) פי' כשיציעו בסימן עבדותם יהנו לב שאינם בני חורין לעשות כחפלא במאכלס במלבושם בדיבורם וכל מעשיהם כעבד שאימח רבו עליו ולעמוד בשעה שהאדון מלוח לעמוד ולעשות כל מלאכות אשר צוה כי לעשות, ואמר ולא תחורו וגו' (רגו) פי' לנד שהנגלה הוא דבר שהעין חפלה וחושקת בו, ומלות המלך הוא ליזוי עשות הפך הרוח הכועזי ושנוא בערב המורגש, ומן הנמנע שיעמוד בדבר חלש בהערת סימן עבדותו הוא יתפכו להפוך אשר עינו ולבו שם יחפון, ואמר למען תזכרו ועשייתם (רגו), יתבאר ע"ד חומרא ז"ל (מנחות מ"ד) מעשה באדם אחד וכו' כיון שעלה וכו' טפחו לו ליזיותו על פניו וכו', וכו' חומרו למען תזכרו פי' שהליית הוא יזכור אחכם וימנע אחכם מחטא מכל מין חטא.

(13) א"ל הח"ס
 5. והיה לכם לצינית. אין ידוע מכוון מאמר זה שיכיר לצינית, ולדברי החוספתא שכתבו במס' מנחות דף מ"ג בדברי ר"מ שאמר שם ח"ל גדול טונשו של לבן מעושרו של חבלה, משל למלך שאמר לבי עבדיו לא' אמר הביא לי חותם של עיט ולא' אמר הביא לי חותם של זכב ופשוט שיהיה ולא הביאו איה מרס עונשו מרובה וכו', כתבו החוספתא מה שמדמך חותם של עיט לצינית שכן עושים לעבדים והצינית מעיד על ישראל שחס עבדי כי כדאיתא במסכת שבת (נ"ז) כנלא דעבדא תן ע"י, ירנה במאמר וביה לכם לצינית לנד שחס עבדים לרי' והענד עושה כנלא יהיה לכם סימן זה

Symbolism of Blue and White

(14)
 Rav
 DL

Symbolically, the color white denotes clarity, distinctness, rationality, that which is self-evident. The prophet, referring to the power of *teshuvah* and God's forgiveness, speaks of white as synonymous with purity: "Though your sins be as scarlet, they shall be white as snow; though they be red as crimson, they shall become like fleece" (Isa. 1:18).²⁰ In modern Hebrew, the expression *hadevorim melubanim* (lit., the subject is white) means "the subject is crystal clear." In Talmudic usage, the Aramaic for "white" is *havar* or *mehubar*, which means "is clear" or "it is proven."²¹

In the verse in Deuteronomy 22:17, referring to charges directed against a bride, the text says: "And they shall spread out the sheet before the elders of the town." Rashi explains: "This is a figurative expression. [It means that] they must make the matter 'as white as a sheet' [*mehavrin hadevarim kesimlah*]." This is achieved by both parties bringing witnesses to clarify the facts of the case (Ket. 46a).²² White, therefore, connotes clarity and certitude of judgment.

Tekhelet, in contrast, is the "likeness of the seas and the heavens,"²³ and focuses our thoughts on the grand mysteries of human experience which elude our precise understanding. The seas and heavens are boundless and beyond human reach. They encompass the abstract and the transcendent, ultimate values and ends, man's metaphysical quest and his efforts to rise above the self-evident and the temporal. It is this area which remains a perennial enigma, resisting rationalization and quantification. It is the realm of philosophy and religion which postulates truisms even as the great mystery persists and precise decipherment proves elusive. While the color white bespeaks the clearly perceptible, *tekhelet* refers to a realm which is only vaguely grasped.

(16)

In the Scientific Realm

15
PO

All aspects of man's experience partake of blue and white. In the scientific inquiry, the physical sciences, i.e., physics, chemistry, biology, etc., lend themselves to mathematical precision; the universe is not erratic or capricious. Our ability to land men on the moon at a predetermined spot suggests a universe attuned to man's intellect. It is when the focus of inquiry changes to man's psyche and abstract verities that inexactitude and uncertainty intrude. Here one must labor with intuitive perceptions and be content with imprecise symbolic formulations. The social sciences, i.e., psychology, sociology, etc., therefore, are hampered by the indistinctness of their subject matter.

The ratio of white and blue threads, as taught by Maimonides, is illuminating in this context. The many threads of white, according to Maimonides, urge us to use our minds for discoveries in technology, to explore and master nature. The universe will yield its secrets to the organized scientific pursuit. But the one thread of tekhelet pertains to the spiritual realm, where man is humbled by the mystery of existence. Here he needs the guidance of revelation and the religious perceptions of the soul.

In Our Personal Lives

The same dichotomy between being on terra firma and on shifting sand is also experienced in our personal lives. We have all had periods, even of an extended nature, which are rational, planned, and predictable, when we feel that we have a hold on events. At other times, however, mystery and puzzlement intervene, dislocating the pattern of our lives and frustrating all our planning. No one can say, "The world and I have always gotten together reasonably, happily, and successfully, with ambitions always being realized. I have never been defeated." Stark and harsh reality often imposes the bizarre and the irrational, leaving us stupefied, shocked, and bereft. Inexplicable events render us humbled. This is the tekhelet of human experience.